

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет психології

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української культури

Освітня програма «Соціальна робота»

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні
кафедри філософії,
соціології та релігієзнавства
Протокол № 1 від “30” серпня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія української культури
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти (бакалаврський)
Викладач (-і)	Кучера Ірина Василівна
Контактний телефон викладача	050-969-91-28
E-mail викладача	iryna.kuchera@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	1. Цикл загальної підготовки. 1.1. Обов'язкові дисципліни
Обсяг дисципліни	90 год.; кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	вівторок, 15.00 год. – 17.00 год.

2. Анотація до курсу

Програма курсу спрямована на ознайомлення студентів з найважливішими ознаками та особливостями культурного процесу на теренах України від давніх часів до сучасності.

В межах лекційного курсу аналізуються особливості основних етапів розвитку вітчизняної культури, осмислюється природа різних видів і жанрів мистецтва, приділяється значна увага проблемі сутності культури, її структурі, взаємозв'язку з економічними, політичними та іншими суспільними процесами, співвідношенню загальнолюдських та національних культурних цінностей, традиціям та новаціям у культурі, розглядаються питання збереження та передачі національних культурних традицій. Зміст семінарських занять цілком корелює з лекційним матеріалом, оскільки їхня мета полягає у поглибленому вивченні матеріалу, що, як передбачається, дозволить студентам виробити власну світоглядну позицію. Знання дисципліни сприятимуть зростанню рівня фахової компетентності спеціалістів негуманітарного профілю, допоможуть орієнтуватися в сучасному просторі культури, протегуватимуть формуванню їхньої активної громадянської позиції.

Програма включає відомості, що поглиблюють і доповнюють зміст навчальних предметів з історії України, філософії.

Курс «Історія української культури» спрямований на реалізацію в освітній діяльності принципу міждисциплінарної інтеграції. Процес навчання відбувається у відповідності з особистісно-орієнтованою моделлю і системно-діяльнісним підходом.

3. Мета та цілі курсу

Мета викладання дисципліни: підвищення рівня світоглядної та гуманітарної підготовки студентів шляхом оволодіння знаннями про сутність вітчизняної культури, її різновиди та історико-типологічні ознаки.

Завдання:

- ознайомити студентів із загальними напрямками та закономірностями процесу розвитку української культури;

- визначити основні підходи до розуміння сучасних проблем української культури;
- розвивати мислення студентів: образне, асоціативне, абстрактне, логічне;
- виховувати у студентів повагу до духовних здобутків людства, здатність формувати, формулювати й активно обстоювати власну точку зору, систему життєвих, естетичних цінностей і пріоритетів, прагнення мати власне світобачення, зберігати й продовжувати кращі національні традиції.

4. Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі соціальної роботи в процесі професійної діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК-7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК-7. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

СК-18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

5. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

РН-1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН-2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.

РН-9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

РН-21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самотійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1-й семестр	231 «Соціальна робота»	I курс	Нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. «Історія української культури» як навчальна дисципліна. 1. Поняття «культура» в культурологічному дискурсі та становлення культурологічного знання. 2. Структура та функції культури. 3. Типи і форми культури. 4. Періодизація, джерельна база, методи	лекція, 2 год.	1. Задорожний В., Кундрат Ю. Курс історії української культури (IX – початок XXI ст.): Навч. посіб. для студентів - українців. – Ужгород, 2009. 2. Історія світової та української культури: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В . А. Греченко, І . В. Чорний, В . А. Кушнерук, В . А . Режко. – К., 2010. 3. Історія української культури / Під заг. ред. І. Крип'якевича. – К., 1991 – 1993. 4. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд . Б . І Білик, Ю . А. Горбань, Я . С. Калакура та ін. – К., 2000. 5. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. для студ . вищ. навч. закл. / С . М. Клапчук, В . Ф. Остафійчук, Б .	підготовка візуалізованої презентації, ведення термінологічного словника, 8 год.	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	згідно з електронним розкладом

та принципи вивчення української культури.		<p>І. Білик. – К., 2002.</p> <p>6. Кашуба М. В. Історія української культури: Курс лекцій. – Л., 2011.</p> <p>7. Климова Л. В. Художня культура. Підруч. – К.: Літера ЛТД, 2009. – 160с.</p> <p>8. Культура і побут населення України: Навч. посіб. / Під ред . В . І. Наулко, Л Ф. Артюх. – К., 1993.</p> <p>9. Культура українського народу: Навч. посіб. / В . М. Русанівський , Г . Д. Вервес, М . В. Гончаренко. – К., 1994.</p> <p>10. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст.: Навч . посіб. / Під. ред. Л . І .Кормича, В . В .Багацького. – Х., 2003.</p> <p>11. Матвеева Л. Л. Культурологія: курс лекцій: Навч. посіб. – К.: Либідь, 2005. – 512с.</p> <p>12. Попович М . В. Нарис історії культури України. – К.,1998.</p> <p>13. Українська культура: Лекції / За ред. Д. Антоновича. – К., 1993.</p> <p>14. Фареній І . А . Історія української культури з найдавніших часів до кінця Х VIII століття: Короткий курс лекцій для студентів заочної форми навчання. – Черкаси, 2012. – 155 с.</p> <p>15. Шейко В . М., Білоцерківський В . Я. Історія української культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2011.</p>			
Тема 2. Культура Київської Русі та Галицько-Волинського	лекція, 2 год.	1. Задорожний В., Кундрат Ю. Курс історії української культури (IX – початок ХХІ ст.): Навч. посіб. для студентів -	підготовка візуалізованої презентації / реферату,	5 б. (вибірково, під час	згідно з електронним розкладом

<p>князівства</p> <p>1. Загальна характеристика та сутнісні ознаки культури Київської Русі.</p> <p>2. Українська культура княжого періоду:</p> <p>2.1. Мова, писемність, освіта, наукові знання та література.</p> <p>2.2. Містобудування й архітектура.</p> <p>2.3. Скульптура, живопис, декоративно-прикладне мистецтво.</p> <p>2.4. Музичне мистецтво.</p> <p>3. Соціокультурні процеси та мистецькі здобутки Галицько-Волинського князівства.</p>		<p>україністів. – Ужгород, 2009.</p> <p>2. Історія світової та української культури: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В . А. Греченко, І . В. Чорний, В . А. Кушнерук, В . А . Режко. – К., 2010.</p> <p>3. Історія української культури / Під заг. ред. І. Крип'якевича. – К., 1991 – 1993.</p> <p>4. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд . Б . І Білик, Ю . А. Горбань, Я . С. Калакура та ін. – К., 2000.</p> <p>5. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. для студ . вищ. навч. закл. / С . М. Клапчук, В . Ф. Остафійчук, Б . І Білик. – К., 2002.</p> <p>6. Кашуба М. В. Історія української культури: Курс лекцій. – Л., 2011.</p> <p>7. Климова Л. В. Художня культура. Підруч. – К.: Літера ЛТД, 2009. – 160с.</p> <p>8. Культура і побут населення України: Навч. посіб. / Під ред . В . І. Наулко, Л Ф. Артюх. – К., 1993.</p> <p>9. Культура українського народу: Навч. посіб. / В . М. Русанівський , Г . Д. Вервес, М . В. Гончаренко. – К., 1994.</p> <p>10. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст.: Навч . посіб. / Під ред. Л . І .Кормича, В . В .Багацького. – Х., 2003.</p> <p>11. Матвеева Л. Л. Культурологія: курс лекцій: Навч. посіб. – К.: Либідь, 2005. – 512с.</p> <p>12. Попович М . В. Нарис історії</p>	<p>ведення термінологічного словника, 8 год.</p>	<p>опитування на семінарі).</p>	
---	--	---	--	---------------------------------	--

		<p>культури України. – К.,1998.</p> <p>13. Українська культура: Лекції / За ред. Д. Антоновича. – К., 1993.</p> <p>14. Фареній І . А . Історія української культури з найдавніших часів до кінця Х VIII століття: Короткий курс лекцій для студентів заочної форми навчання. – Черкаси, 2012. – 155 с.</p> <p>Шейко В . М., Білоцерківський В . Я. Історія української культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2011.</p>			
<p>Тема 3. Український Ренесанс (XIV – XVI ст.)</p> <p>1. Суспільно-політичні та історичні особливості розвитку України в XIV – XVI ст.</p> <p>2. Українська духовна культура в період Відродження як складова загальноєвропейських культурних процесів:</p> <p>2.1. Розвиток освіти. Українські гуманісти.</p> <p>2.2. Діяльність братств та культурно-освітніх осередків.</p> <p>2.3. Полемічна література.</p> <p>2.4. Розвиток</p>	лекція, 2 год.	<p>1. Задорожний В., Кундрат Ю. Курс історії української культури (IX – початок XXI ст.): Навч. посіб. для студентів - українців. – Ужгород, 2009.</p> <p>2. Історія світової та української культури: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В . А. Греченко, І . В. Чорний, В . А. Кушнерук, В . А . Режко. – К., 2010.</p> <p>3. Історія української культури / Під заг. ред. І. Крип'якевича. – К., 1991 – 1993.</p> <p>4. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд . Б . І Білик, Ю . А. Горбань, Я . С. Калакура та ін. – К., 2000.</p> <p>5. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. для студ . вищ. навч. закл. / С . М. Клапчук, В . Ф. Остафійчук, Б . І Білик. – К., 2002.</p> <p>6. Кашуба М. В. Історія української культури: Курс лекцій. – Л., 2011.</p> <p>7. Климова Л. В. Художня культура. Підруч. – К.: Літера ЛТД, 2009. – 160с.</p>	<p>Підготовка візуалізованої презентації / реферату, ведення термінологічного словника, 8 год.</p>	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	згідно з електронним розкладом

<p>книгодрукування в Україні. Острозька Біблія.</p> <p>3. Архітектура та образотворче мистецтво, музична культура України в XIV – XVI ст.</p>		<p>8. Культура і побут населення України: Навч. посіб. / Під ред . В . І. Наулко, Л Ф. Артюх. – К., 1993.</p> <p>9. Культура українського народу: Навч. посіб. / В . М. Русанівський , Г . Д. Вервес, М . В. Гончаренко. – К., 1994.</p> <p>10. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст.: Навч . посіб. / Під ред. Л . І .Кормича, В . В .Багацького. – Х., 2003.</p> <p>11. Матвеева Л. Л. Культурологія: курс лекцій: Навч. посіб. – К.: Либідь, 2005. – 512с.</p> <p>12. Попович М . В. Нарис історії культури України. – К.,1998.</p> <p>13. Українська культура: Лекції / За ред. Д. Антоновича. – К., 1993.</p> <p>14. Фареній І . А . Історія української культури з найдавніших часів до кінця Х VIII століття: Короткий курс лекцій для студентів заочної форми навчання. – Черкаси, 2012. – 155 с.</p> <p>Шейко В . М., Білоцерківський В . Я. Історія української культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2011.</p>			
<p>Тема 4. Вітчизняна культура Нового часу (XVII - XVIII ст.)</p> <p>1. Особливості розвитку української культури д. п. XVII – XVIII ст.</p>	<p>лекція, 2 год.</p>	<p>1. Задорожний В., Кундрат Ю. Курс історії української культури (IX – початок ХХІ ст.): Навч. посіб. для студентів - українців. – Ужгород, 2009.</p> <p>2. Історія світової та української культури: Підруч. для студ. вищ . навч. закл. / В . А. Греченко, І . В. Чорний, В . А. Кушнерук, В . А . Режко. – К., 2010.</p>	<p>Підготовка візуалізованої презентації / реферату, ведення термінологічного словника, 8 год.</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).</p>	<p>згідно з електронним розкладом</p>

<p>1.1 Реформування церкви та освіти.</p> <p>1.2 Роль Петра Могили у розвитку української національної культури.</p> <p>1.3 Розвиток науки та філософії (Г. Сковорода, Ф. Прокопович).</p> <p>2. Українська література та книгодрукування у д. п. XVII –XVIII ст.</p> <p>3. Барокова архітектура та образотворче мистецтво.</p> <p>4. Розвиток українського музичного та театрального мистецтва.</p>		<p>3. Історія української культури / Під заг. ред. І. Крип'якевича. – К., 1991 – 1993.</p> <p>4. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд . Б . І Білик, Ю . А. Горбань, Я . С. Калакура та ін. – К., 2000.</p> <p>5. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. для студ . вищ. навч. закл. / С . М. Клапчук, В . Ф. Остафійчук, Б . І. Білик. – К., 2002.</p> <p>6. Кашуба М. В. Історія української культури: Курс лекцій. – Л., 2011.</p> <p>7. Климова Л. В. Художня культура. Підруч. – К.: Літера ЛТД, 2009. – 160с.</p> <p>8. Культура і побут населення України: Навч. посіб. / Під ред . В . І. Наулко, Л Ф. Артюх. – К., 1993.</p> <p>9. Культура українського народу: Навч. посіб. / В . М. Русанівський , Г . Д. Вервес, М . В. Гончаренко. – К., 1994.</p> <p>10. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст.: Навч . посіб. / Під ред. Л . І .Кормича, В . В .Багацького. – Х., 2003.</p> <p>11. Матвеева Л. Л. Культурологія: курс лекцій: Навч. посіб. – К.: Либідь, 2005. – 512с.</p> <p>12. Попович М . В. Нарис історії культури України. – К.,1998.</p> <p>13. Українська культура: Лекції / За ред. Д. Антоновича. – К., 1993.</p> <p>14. Фареній І . А . Історія української культури з найдавніших часів до кінця Х</p>			
--	--	--	--	--	--

		VIII століття: Короткий курс лекцій для студентів заочної форми навчання. – Черкаси, 2012. – 155 с. Шейко В . М., Білоцерківський В . Я. Історія української культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2011.			
Тема 5. Культура України XIX ст. 1. Розвитку культури в Європі в епоху Просвітництва. 2. Розвиток освіти і науки в Україні у XIX ст. 3. Романтизм та українське національне Відродження. 4. Шевченко Т. Г. і становлення нової української культури.	лекція, 2 год.	1. Задорожний В., Кундрат Ю. Курс історії української культури (IX – початок ХХІ ст.): Навч. посіб. для студентів - українців. – Ужгород, 2009. 2. Історія світової та української культури: Підруч. для студ. вищ . навч. закл. / В . А. Греченко, І . В. Чорний, В . А. Кушнерук, В . А . Режко. – К., 2010. 3. Історія української культури / Під заг. ред. І. Крип’якевича. – К., 1991 – 1993. 4. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд . Б . І Білик, Ю . А. Горбань, Я . С. Калакура та ін. – К., 2000. 5. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. для студ . вищ. навч. закл. / С . М. Клапчук, В . Ф. Остафійчук, Б . І Білик. – К., 2002. 6. Кашуба М. В. Історія української культури: Курс лекцій. – Л., 2011. 7. Климова Л. В. Художня культура. Підруч. – К.: Літера ЛТД, 2009. – 160с. 8. Культура і побут населення України: Навч. посіб. / Під ред . В . І. Наулко, Л Ф. Артюх. – К., 1993. 9. Культура українського народу: Навч. посіб. / В . М. Русанівський , Г . Д. Вервес,	Підготовка візуалізованої презентації / реферату ведення, термінологічного словника, 8 год.		згідно з електронним розкладом

		<p>М . В. Гончаренко. – К., 1994.</p> <p>10. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст.: Навч . посіб. / Під. ред. Л . І .Кормича, В . В .Багацького. – Х., 2003.</p> <p>11. Матвеева Л. Л. Культурологія: курс лекцій: Навч. посіб. – К.: Либідь, 2005. – 512с.</p> <p>12. Попович М . В. Нарис історії культури України. – К.,1998.</p> <p>13. Українська культура: Лекції / За ред. Д. Антоновича. – К., 1993.</p> <p>14. Фареній І . А . Історія української культури з найдавніших часів до кінця Х VIII століття: Короткий курс лекцій для студентів заочної форми навчання. – Черкаси, 2012. – 155 с.</p> <p>Шейко В . М., Білоцерківський В . Я. Історія української культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2011.</p>			
--	--	--	--	--	--

<p>Тема 6. Сучасна українська культура</p> <p>1. Періодизація та загальні риси розвитку культури України у ХХ ст.</p> <p>2. Розвиток освіти і науки України у новітню добу.</p> <p>3. Література, образотворче мистецтво, кіно та театр України ХХ ст.</p> <p>4. Головні тенденції розвитку культури України на сучасному етапі</p>	лекція, 2 год.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Задорожний В., Кундрат Ю. Курс історії української культури (ІХ – початок ХХІ ст.): Навч. посіб. для студентів - українців. – Ужгород, 2009. 2. Історія світової та української культури: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В . А. Греченко, І . В. Чорний, В . А. Кушнерук, В . А . Режко. – К., 2010. 3. Історія української культури / Під заг. ред. І. Крип'якевича. – К., 1991 – 1993. 4. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд . Б . І Білик, Ю . А. Горбань, Я . С. Калакура та ін. – К., 2000. 5. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. для студ . вищ. навч. закл. / С . М. Клапчук, В . Ф. Остафійчук, Б . І Білик. – К., 2002. 6. Кашуба М. В. Історія української культури: Курс лекцій. – Л., 2011. 7. Климова Л. В. Художня культура. Підруч. – К.: Літера ЛТД, 2009. – 160с. 8. Культура і побут населення України: Навч. посіб. / Під ред . В . І. Наулко, Л Ф. Артюх. – К., 1993. 9. Культура українського народу: Навч. посіб. / В . М. Русанівський , Г . Д. Вервес, М . В. Гончаренко. – К., 1994. 10. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст.: Навч . посіб. / Під ред. Л . І .Кормича, В . В .Багацького. – Х., 2003. 11. Матвєєва Л. Л. Культурологія: курс 	Підготовка візуалізованої презентації / реферату, ведення термінологічного словника, 12 год.	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	згідно з електронним розкладом
---	----------------	---	--	---	--------------------------------

		<p>лекцій: Навч. посіб. – К.: Либідь, 2005. – 512с.</p> <p>12. Попович М . В. Нарис історії культури України. – К.,1998.</p> <p>13. Українська культура: Лекції / За ред. Д. Антоновича. – К., 1993.</p> <p>14. Фареній І . А . Історія української культури з найдавніших часів до кінця Х VIII століття: Короткий курс лекцій для студентів заочної форми навчання. – Черкаси, 2012. – 155 с.</p> <p>Шейко В . М., Білоцерківський В . Я. Історія української культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2011.</p>			
<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усні відповіді на семінарських заняттях з використанням візуалізованих презентацій своїх відповідей – 70 балів Оцінка розраховується як середнє арифметичне з усіх отриманих на семінарських заняттях, помножене на 14. Приклад: $((3+4+4+4) / 4) \times 14 = 3,75 \times 14 = 52,5=53$ (бали); - контрольна робота (у формі тестів) – 20 балів; - індивідуальна робота № 1: ведення термінологічного словника (не менше 100 термінів) – 10 балів; <p>Сумарна кількість – 100 балів.</p> <p>Підсумковий контроль – залік</p>				
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Тест охоплює матеріал тем 1-5 тем. Кількість тестових завдань: 60. Тести закритого типу (з варіантами відповідей). Кількість варіантів відповідей: 4. Кількість вірних відповідей: одна. Час виконання: 60 хв. (в межах 6 семінарського заняття).</p> <p>Есе є твором-роздумом невеликого обсягу з вільною композицією, що виражає індивідуальні враження, міркування по конкретному питанню. Есе припускає вираження автором своєї точки зору, суб'єктивної оцінки предмета міркування, дає можливість творчого, оригінального осмислення матеріалу. Мета есе полягає у розвитку</p>				

навичок самостійного творчого мислення та письмового викладу власних думок. Написання таких робіт дозволяє авторові навчитися чітко та грамотно формулювати думки, впорядковувати інформацію, використовувати основні категорії аналізу, виділяти причинно-наслідкові зв'язки, аргументувати висновки.

Есе повинно містити виклад сутності поставленої проблеми, самостійний аналіз з використанням концепцій і аналітичного інструментарію, розглянутого в межах дисципліни, висновки, що узагальнюють авторську позицію.

В есе можна використовувати цитати з письмових творів і думки інших авторів, але з чітким зазначенням їх прізвищ і джерел, звідки взята цитата (думка) у виносках. Цитати та думки інших авторів не можуть займати більше однієї третини тексту. На окремій сторінці слід зазначити список джерел, якими автор користувався під час написання.

Правила оформлення есе. Есе може бути надруковане (шрифт Times New Roman – 14 pt, інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25, вирівнювання тексту – по ширині, окрім заголовку, який розміщується по центру; поля: ліве, праве, верхнє, нижнє – 2 см; параметри сторінки: формат – А 4; розташування – книжне; нумерація сторінок проставляється у правому верхньому кутку сторінки) або написане від руки на аркушах паперу формату А 4, але чітким і розбірливим почерком при відповідності кількості знаків чи слів на одну сторінку. Обсяг есе – до трьох сторінок (4000-6000 знаків).

Структура есе має містити наступні елементи:

- назву теми, прізвище, ім'я та по батькові студента, академічна група;
- вступ, де стисло визначається актуальність та суть проблеми, висувається гіпотеза (20 % обсягу роботи);
- основну частину з викладом власного погляду (позиції) на проблему. Структура основної частини нагадує ланцюжок з кілець. Спочатку висувається теза, а згодом наводяться аргументи на її користь. Автор самостійно вирішує, скільки тез йому необхідно довести. Тези обґрунтовуються: власним досвідом чи досвідом з життя інших людей; явищами, які кожен може спостерігати; цитатами відомих учених, політиків, письменників, творчих діячів; історичними подіями, які доповнює аналіз їх суті, причин, наслідків (60 % обсягу роботи);
- висновок, який містить підсумкове судження (20 % обсягу роботи);
- перелік використаних джерел (складають за алфавітом відповідно до бібліографічних вимог).

Процедура оцінювання есе спирається на десять показників. Кожний показник оцінюється за шкалою від 1 до 10. Максимальний бал, таким чином, становить 100. Сума балів від 1 до 49 відповідає оцінці «незадовільно», 50-69 балів – оцінці «задовільно», 70-89 балів – оцінці «добре», 90-100 балів – оцінці «відмінно».

Критерії оцінювання есе

Критерії оцінювання	Бали
Змістовність (широта й повнота викладання теми)	
Формулювання проблеми в соціологічних термінах	

Структурованість і відповідність заданій темі	
Коректне використання соціологічного категоріального апарату	
Наявність емпіричних матеріалів, що підтверджують точку зору автора	
Аналітичні елементи в роботі	
Наявність авторської позиції	
Ясність, логічність письмового викладу матеріалу, відповідність стилю викладання даному жанру роботи	
Уміння стисло, логічно й повно представити роботу, зацікавити аудиторію	
Уміння точно й змістовно відповісти на питання	
Підсумковий показник (у балах)	
Оцінка по національній шкалі	

Рекомендовані теми есе

1. Взаємодія матеріальної та духовної культури.
2. Чи існує прогрес у культурі?
3. Міф у сучасній культурі.
4. Значення античної спадщини для світової та української культури.
5. Культурна спадщина Київської Русі та сучасні дискусії про її спадкоємців.
6. Читаючи літературні пам'ятки Київської Русі...
7. Полемічна література як елемент української ренесансної культури.
8. Козацькі думи в контексті європейської епічної традиції.
9. Культурні ідеали Просвітництва та сучасність.
10. Духовні ідеали Сковороди Г. С.
11. Міф і реальність постаті Шевченка Т. Г.
12. Образ України в творчості Гоголя М. В.
13. Програма Кирило-Мефодіївського братства як утопія.
14. Що ми бачимо у «Квадраті" Малевича».
15. Модернізм і реалізм: суперечка у мистецтві ХХ ст.
16. Минуле та майбутнє українського кінематографу.
17. Масова культура сучасної України: за і проти.
18. Система цінностей у суспільстві споживання.

19. Значення засобів масової інформації у формуванні свідомості людини.
20. Молодіжна субкультура у сучасному українському просторі.
21. Дилема «Схід – Захід» в історичному розвитку української культури.

Реферат є самостійним науковим дослідженням студента, що засвідчує його вміння працювати з джерелами, науковою літературою, робити висновки й узагальнення, використовувати сучасні методи наукових досліджень.

Структура реферату містить такі елементи:

- титульна сторінка
- зміст
- вступ
- основна частина (розділи, пункти і підпункти)
- висновки
- список використаних джерел.

У вступі обґрунтовується вибір теми дослідження, її актуальність, визначаються мета та завдання дослідження. Основна частина розкриває тему реферату. У висновках робиться загальний висновок по проблемі, вказуються напрями подальшого розвитку теми. Список використаних джерел (не менше 5 джерел) складають за алфавітом відповідно до бібліографічних вимог і пронумеровують у механічний спосіб. Вказуються використані Інтернет-джерела, а не перелік сайтів.

Порядок цитування. У рефераті відомості про використане першоджерело (бібліографічний покликання, посилання) подають після цитати у квадратних дужках: спочатку вказують номер джерела зі списку використаної літератури, а потім через кому – сторінку (сторінки) у тексті оригіналу, наприклад, [2, с. 145]; [4, с. 38–40].

Правила оформлення реферату. Текст набирається на комп'ютері (шрифт Times New Roman – 14 pt, інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25, вирівнювання тексту – по ширині). Заголовки структурних частин друкуються напівжирним шрифтом по центру. Обсяг реферату – 12-15 сторінок; поля: ліве, праве, верхнє, нижнє – 2 см; параметри сторінки: формат – А 4; розташування – книжне; нумерація сторінок проставляється у правому верхньому кутку сторінки. На титульній сторінці номер не ставиться.

Критерії оцінювання реферату.

Оцінка за реферат виставляється з урахуванням двох параметрів: обсяг виконаного реферату та якість написання (структурованість роботи (наявність чіткого плану) і валідність (відповідність структури змісту теми); коректне визначення мети і завдань дослідження; змістовність (широта і повнота висвітлення теми); коректне оформлення цитування; бібліографія роботи (кількість і якість, новизна використаних джерел).

Оцінка «відмінно» ставиться за реферат, який має обсяг 12-15 друкованих сторінок; план роботи чітко

корелюється з її змістом; мета і завдання дослідження відповідають заявленій темі; проблема, яка в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно; коректно оформлено цитування; список використаної літератури нараховує 5 і більше джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.

Оцінка «добре» ставиться за реферат, який має обсяг 10-12 сторінок; план роботи чітко корелюється з її змістом; мета і завдання дослідження відповідають заявленій проблемі; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; наявні неточності під час оформлення цитування; бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні неточності.

Оцінка «задовільно» ставиться, коли обсяг реферату є недостатнім для розкриття обраної проблеми, план реферату не відповідає його змісту; проблема розглядається поверхово; цитування оформлені некоректно, а бібліографія роботи нараховує у бібліографічному списку менше чотирьох джерел.

Оцінка «незадовільно» ставиться, якщо тема реферату нерозкрита, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел.

Під час роботи над рефератом передбачається консультування викладача: обговорення напряму наукового пошуку, узгодження плану тощо. Реферат, прорецензований викладачем, виноситься до захисту і обговорення в аудиторії.

Тема реферату вибирається (за бажанням) із пропонованої тематики. За узгодженням з викладачем можливе самостійне формулювання теми.

Теми рефератів

1. Культура і суспільство.
2. Функції культури.
3. Загальнолюдські цінності та національні культурні традиції.
4. Мистецтво в структурі національної культури.
5. Микола Костомаров про національну своєрідність українського народу та його культури.
6. Порівняльно-історичний метод у культурологічних дослідженнях Михайла Драгоманова.
7. Цілісна концепція історії української культури у творчій спадщині Івана Франка.
8. «Українська ідея» в культурологічній концепції Михайла Грушевського.
9. Проблема європеїзації української культури у творчій спадщині Миколи Хвильового.
10. Сучасні дослідження з історії української культури.
11. Міфологічне світосприйняття первісної людини.
12. Трипільська культура та її вплив на побут і мистецтво східних слов'ян.
13. Людина і світ у міфології давніх слов'ян.

	14. Боги та герої давньогрецьких міфів у культурі античного Причорномор'я. 15. Культура Боспорського царства. 16. Архітектура і скульптура в художній культурі античного Причорномор'я. 17. Проблема людської особистості в «Слові Данила Заточника». 18. Іларіон Київський про велич і єдність землі руської. 19. Давньоруський книжник, історик та публіцист Нестор. 20. Середньовічна картина світу в «Слові о полку Ігоревім». 21. Софія Київська – видатна пам'ятка вітчизняної культури. 22. Юрій Дрогобич – видатний вчений, представник раннього гуманізму в Україні. 23. Роль Північного Відродження в українській культурі XVI ст. 24. Братства і реформаційний рух XVI ст. 25. Іван Вишенський про свободу народу і особи. 26. Внесок К. Острозького у розвиток української культури. 27. «Русинський Демосфен» Станіслав Оріховський. 28. Вітчизняна оборонна архітектура XIV–XVI ст.: від готики до ренесансу. 29. Національна святиня – «Пересопницьке Євангеліє». 30. Культура України XV–XVI ст. очима чужинців. 31. Петро Могила – релігійний реформатор, освітній діяч, меценат. 32. Просвітницька діяльність Києво-Могилянської академії. 33. Культура доби Івана Мазепи. 34. Козацьке літописання та формування національної самосвідомості. 35. Погляди Феофана Прокоповича на людину, державу, церкву, мистецтво. 36. Учення Григорія Сковороди про «сродну» працю. 37. Максим Березовський, Дмитро Бортнянський, Артемій Ведель – корифеї духовної та світської музики. 38. Видатні художники Григорій та Дмитро Левицькі. 39. Творчість Володимира Боровиковського. 40. Кирило-Мефодіївське братство та розвиток національної самосвідомості. 41. Художні стилі в українській архітектурі XIX ст. 42. «Енеїда» Івана Котляревського – перший твір нової української літератури. 43. «Не вмирає душа наша, не вмирає воля» (Тарас Шевченко в культурному житті XIX ст.). 44. Світ старої України у «Вечорах на хуторі коло Диканьки» Миколи Гоголя. 45. Михайло Старицький і розвиток українського професійного театру.

46. Микола Лисенко – основоположник української класичної музики.
47. Реалізм в українському мистецтві ХХ ст.
48. Кубофутуризм в Україні і Росії (Давид і Микола Бурлюки, Олександра Екстер, Олександр Богомазов, Василь Єрмилов).
49. Проблеми людини, нації та культури у творчості українських літературних модерністів (Микола Хвильовий, Микола Зеров, Олександр Олесь).
50. Тоталітаризм – трагедія вітчизняної культури ХХ ст.
51. Українська культура радянського періоду.
52. Гуманістичні пошуки сучасної вітчизняної поезії (Василь Стус, Микола Вінграновський, Іван Драч, Дмитро Павличко, Ліна Костенко).
53. Творчість Олександра Довженка.
54. Поетична хвиля українського кіно (Сергій Параджанов, Юрій Ільєнко, Леонід Осика, Іван Миколайчук).
55. Український постмодернізм.

Мультимедійна презентація – це програма, яка може містити текстові матеріали, фотографії, малюнки, діаграми та графіки, слайд-шоу, звукове оформлення і дикторський супровід, відеофрагменти й анімацію, тривимірну графіку.

Метою презентаційного повідомлення є набуття студентами навичок публічного представлення результатів власного дослідження. Тому важливо знати правила оформлення презентацій, що ґрунтуються на психофізіологічних особливостях сприйняття людиною інформації.

При оформленні слайдів мультимедійної презентації слід враховувати такі рекомендації:

1. Дотримуйтесь одного стилю оформлення слайдів, однієї кольорової гами.
2. Використовуйте для фону більш холодні тони (синій або зелений).
3. На одному слайді використовуйте не більш ніж 3 кольори: один для фону, другий для заголовку, третій для тексту.
4. Використовуйте для фону та тексту контрастні кольори та однакову кольорову схему для всіх слайдів.
5. Не використовуйте шрифтів, що важко читаються.
6. Не заповнюйте слайд значним об'ємом інформації.
7. Структуруйте матеріал для кращого розуміння інформації.
8. Розміщуйте у центрі слайда або у його лівому верхньому кутку найбільш важливу інформацію; написи повинні бути під зображеннями.

9. Залишайте по периметру слайду вільні поля, оскільки вільний простір сам по собі є важливим елементом дизайну.
10. Тексту на слайді має бути менше ніж зображень у співвідношенні 2:3.
11. Використання фотографій як фону є не завжди вдалою ідеєю через труднощі з підбором шрифту. В цьому випадку треба або використовувати більш-менш однотонні, іноді ледь розмиті фотографії, або розташовувати текст не на самій фотографії, а на кольоровому фоні.
12. Фон у вигляді анімованого об'єкта заважає сприйняттю текстової інформації.
13. Зображення має бути не стільки фоном, скільки ілюстрацією тексту, яка допомагає по-новому його зрозуміти та розкрити.

При представленні інформації в мультимедійній презентації слід враховувати такі рекомендації та вимоги:

1. Кожен слайд має відображати одну думку, факт, твердження.
2. Використовуйте короткі слова та прості речення.
3. Рядок має містити 6-8 слів. Усього в слайді має бути не більше 6-8 рядків.
4. Зведіть до мінімуму текстову інформацію, замінюючи її схемами, малюнками тощо.
5. Зміст презентації повинен відповідати заявленій темі і розкрити її логічно за заявленим планом.
6. Дотримуйтеся правил оформлення тексту, орфографії, пунктуації, скорочень.
7. Крапку в заголовках не ставлять.
8. Представлена інформація повинна бути достовірною та ґрунтуватися на сучасних джерелах.
9. Зміст кожної частини текстової інформації повинен бути логічно завершеним.
10. Дотримуйтесь стислості та лаконічності викладу, максимальної інформативності тексту.
11. Не перевантажуйте слайд інформацією (одночасно запам'ятовується не більше 3-х фактів, висновків, визначень).
12. Презентація має бути автентичною, самостійно виконаною.
13. При створенні презентацій обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності.
14. Посилання на джерела, з яких були використані текстові та ілюстративні матеріали при створенні презентації, наводяться в тексті презентації у квадратних дужках. Приклад: [1, с.4].

Структура мультимедійної презентації:

1. Кількість слайдів не менше 20.
2. Перший слайд – титульний, що містить інформацію про: тему, прізвище, ім'я автора презентації, курс, групу, спеціальність.
3. Другий слайд – мета презентації.
4. Третій слайд – містить план (структурно-логічну схему розкриття теми) презентації.

5. Основна частина слайдів: інформаційна.
  6. Висновки з теми – 1-2 слайди.
  7. Передостанній слайд містить інформацію про використані джерела (список використаних джерел в алфавітному порядку).
  8. Останній слайд – містить подяку за увагу та інформацію про контакти автора, які можна використовувати слухачам, якщо в них виникли запитання щодо змісту матеріалу.
  9. Рационально використовуйте наскрізну нумерацію слайдів. На титульному та завершальному слайдах номер може не проставлятися.
- Процедура оцінювання мультимедійної презентації спирається на сім показників. Кожний показник оцінюється за шкалою від 1 до 5. Оцінка за презентацію розраховується як середнє арифметичне з усіх отриманих оцінок по кожному показнику.

Критерії оцінювання мультимедійної презентації

Критерії оцінювання	Бали
Повнота розкриття теми	
Дотримання структури презентації	
Дотримання принципів академічної доброчесності	
Оригінальність оформлення презентації.	
Дотримання єдиного стилю слайдів.	
Якісний рівень використання мультимедійних ефектів.	
Відсутність граматичних, орфографічних і стилістичних помилок	
Середній бал	

Семінарські заняття

Тема 1. «Історія української культури» як навчальна дисципліна (2 год.)

1. Виникнення поняття культури та його сучасний зміст.
2. Структура та функції культури.
3. Культура як засіб національної самоідентифікації.
4. Основні риси української ментальності.

Тема 2. Витоки української культури (4 год.).

1. Первісна культура на теренах сучасної України.
2. Кочові племена та їхня роль у формуванні української культури.
3. Феномен античної культури та її характерні риси.

	<p>4. Слов'янська доба в дохристиянській культурі українських земель</p> <p>Тема 3. Культура Київської Русі (2 год.).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Головні ознаки культури європейського середньовіччя та її релігійний характер. 2. Українська культура княжої доби. 3. Писемність і освіта часів Київської Русі – України. Розвиток літератури та науки. 4. Мистецтво і архітектура часів Київської Русі. <p>Тема 4. Український Ренесанс (XIV – XVI ст.) (2 год.).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика, ідейні та естетичні засади Ренесансу в європейській культурі. 2. Історичні умови та суспільно-політичні чинники формування ренесансної культури України. 3. Освіта і культура України часів Литовського князівства і Речі Посполитої. 4. Братства та їх просвітницька діяльність. <p>Тема 5. Вітчизняна культура Нового часу (XVII - XVIII ст.) (2 год.).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика європейської культури Нового часу та її типологічні риси. 2. Соціально-політичні чинники розвитку української культури у другій половині XVII – XVIII ст. 3. Козацтво та його роль у формуванні національної самовизначеності української культури. Українське бароко. 4. Життя і творчість Сковороди Г. С. як явище української барокової культури. <p>Тема 6. Культура України XIX ст. (2 год.).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні доміанти культури епохи Просвітництва. 2. Формування національної самосвідомості. 3. Література романтизму, критичного реалізму та модернізму. 4. Становлення національного мистецтва. <p>Тема 7. Сучасна українська культура (4 год.).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми світової культури кінця XIX – XX ст. 2. Модернізм як система художніх цінностей. 3. Національно-культурний рух в Україні кінця XIX – XX ст. Особливості українського модерну. 4. Радянський період розвитку культури України. 5. Національні культури в умовах глобалізації. 6. Основні тенденції сьогочасного культурного процесу. Зміни в способі життя та життєвих цінностях.
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Підсумковий контроль виставляється за результатами семінарських занять. Наявність щонайменше чотирьох оцінок (трьох – за усні відповіді, однієї – за письмову роботу) не нижче, ніж «задовільно», є достатньою підставою для зарахування курсу.</p>
<p>8. Політика курсу</p>	

Політика курсу «Історія української культури» передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на семінарському занятті, отримання негативної оцінки або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – вівторок, 15.00 год. – 17.00 год. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.

9. Рекомендована література

1. Архітектура: Короткий словник-довідник / А. П. Мардер, М. Ю. Євреїнов, О. А. Пламєницька та ін.; Заг. ред. А. П. Мардера. – К.: Будівельник, 1995. – 335с.
2. Безклубенко С. Д. Мистецтво: терміни і поняття: енциклопедичне видання: у 2-х т./ Сергій Безклубенко. – К.: Інституту культурології Академії мистецтв України. Т.1. А–Л. – 2008. – 239с.; Т.2. М–Я. – 2010. – 255с.
3. Європейська та українська культура в нарисах: Навч. посіб. / За ред. І. З. Цехмістро, В. І. Штанько, В. С. Старовойт та ін. – К., 2003.
4. Задорожний В., Кундрат Ю. Курс історії української культури (IX – початок XXI ст.): Навч. посіб. для студентів -україністів. – Ужгород, 2009.
5. Історія світової та української культури: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. – К., 2010.
6. Історія української культури / Під заг. ред. І. Крип'якевича. – К., 1991 – 1993.
7. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд. Б. І. Білик, Ю. А. Горбань, Я. С. Калакура та ін. – К., 2000.
8. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. М. Клапчук, В. Ф. Остафійчук, Б. І. Білик. – К., 2002.
9. Кашуба М. В. Історія української культури: Курс лекцій. – Л., 2011.
10. Климова Л. В. Художня культура. Підруч. – К.: Літера ЛТД, 2009. – 160с.
11. Культура і побут населення України: Навч. посіб. / Під ред. В. І. Наулко, Л. Ф. Артюх. – К., 1993.
12. Культура українського народу: Навч. посіб. / В. М. Русанівський, Г. Д. Вервес, М. В. Гончаренко. – К., 1994.
13. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст.: Навч. посіб. / Під ред. Л. І. Кормича, В. В. Багацького. – Х., 2003.
14. Матвеева Л. Л. Культурологія: курс лекцій: Навч. посіб. – К.: Либідь, 2005. – 512с.
15. Попович М. В. Нарис історії культури України. – К., 1998.
16. Українська культура: Лекції / За ред. Д. Антоновича. – К., 1993.
17. Фареній І. А. Історія української культури з найдавніших часів до кінця Х VIII століття: Короткий курс лекцій для студентів заочної форми навчання. – Черкаси, 2012. – 155 с.
18. Шейко В. М., Білоцерківський В. Я. Історія української культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2011.

Викладач

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Кучера'.

Кучера І.В.